

Reggeli Ujság

16. évfolyam 237. szám

Szerkeszti
Andrée Dezső

Noviszád, 1935 október 9. szerda

Október 9.

Ma egy éve történt. A döbbenet ereje elborította az agyat, a részvét fájdalmába a szörnyű felháborodás indulata vegyült: Ófelsége I. Alekszandar király Marseilleben galád merénylet áldozatául esett. A kegyetlen sorscsapás erejével száguldott végig a hír. Meghalt a király. Örökre elnémült az ország vezérő Ura, a felséges királyi család jóságos szívé gondozója, Jugoszlávia népének rajongva szeretett apja. És amilyen mélységes gyászt váltott ki Jugoszláviában a tragikus halál épen olyan mély részvétet váltott ki Európa és az egész világ civilizált közvéleményében. A földkerekség minden részéből az együttérzés és szánalom megnyilvánulása áradt az árván maradt királyi család és Felséges Uralkodóját elvesztett jugoszláv nép iránt.

Koronás államfők, országok urai, kormányelnökök, diplomaták és magánosok tömege küldte messze tájakra a részvétnyilvánítást, hogy enyhítse a királyi család és Jugoszlávia népének a pótolhatatlan veszteség felett érzett szörnyű fájdalmát. Ez a részvét és együttérzés nem enyhítette a mélységes fájdalmat a pótolhatatlan veszteség felett, mert Jugoszlávia népe a fájdalomtól porig sujtva gyászolta és gyászolja mártirhalált halt Uralkodóját.

Egyesítő Vitéz Alekszandar király ma már a történelemé, de tettei és működése szintén bevonult a történelembe, és a jugoszláv történelem aranylapjait foglalja el. Jugoszlávia legnagyobb királya volt, aki népe szeretetétől körülvéve, az általa teremtett hadsereggel megalapította és bölcs vezetéssel megerősítette azt az országot, amelyért minden ember előtt a legkedvesebbet, az életét adja. A szerbek Vezére a történelem legsúlyosabb napjaiban, egyuttal minden horvát és szlovén Uralkodója is volt és az egységes jugoszláv nemzet minden fia Istentől küldött látott benne, akinek hivatása, hogy biztos kézzel és erős akarattal vezesse az állam hajójának kormányát. A legnagyobb viharok közepette is törhetetlen hittel és csodálatos akaraterejével vezette a rábizott hajót. Mindig biztos volt önmagában és azokban, akiket vezetett. Ezért volt nagy hadvezér és kimagasló államférfi. Karddal vágta szét a jugoszláv egyesülés gordiusi csomóját és emberfeletti erővel teremtette meg azt, amiért évszázadokon keresztül a legjobb délszlávok ezrei és százezrei ontották véréket. Az isteni Gondviselés küldötte volt, hogy beteljesítse azt, amit az 1804., 1815., 1876—1878 és 1885—1886. évek halhatatlan hősei megkezdtek, ősei vezetése mellett.

A nép határtalan bizalommal tekintett Feléje, mert parancsolni és uralkodni tudott és épen ezért fájlalja Jugoszlávia népe százszorosan korai elvesztését a nagy Uralkodónak.

A halál azonban nem jelent megállást egy nemzet életében. A fájdalmas veszteség, magacélozza az akaratot és munkabírást fokozza a szeretet az iránt, akiben a legjobban szeretettet veszítette el. Jugoszlávia népe, amikor mély fájdalommal fordul ma az oplenáci kriptá felé, ugyanakkor határtalan szeretettel néz Dedinyé-re, amelynek királyi palotájában ott él minden jugoszláv öröme és büszkesége Ófelsége II. Petar, az ifjú király, aki hivatva lesz arra, hogy Nagy Atyja nyomdokain haladva, a béke, boldogulás és kölcsönös szeretet útján vezesse Jugoszlávia sokat szenvedett és a sorstól sokszor ostorozott népét.

A szörnyű esemény

Egy évvel ezelőtt a szörnyű marseillei merényletről a kormány a következő hivatalos jelentést adta ki:

„Ófelsége Alekszandar király kedden (október 9-én) délután fél négy órakor a Dubrovnik csatahajó fedélzetén az egész Földközi tengeri francia flotta kíséretében a kikötőbe érkezett. — A flottát kísérelő repülőgépek, vízi repülőgépek, bombavető és vadászgépek tökéletes rendben haladtak a házak felett. A hadihajók és többi hajók legénysége díszbe öltözve várta a jugoszláv királyt és amikor a Dubrovnik befutott a kikötőbe 21 ágyu

lövés dördült el, a parancsnoki hajón viházzt vezényeltek, jelt adtak le és Ófelségét az összes hadihajók hétszeres „Hurrá” kiáltása fogadta. Pietri francia tengerészeti miniszter egy francia hadihajó fedélzetén ment a Dubrovnik csatahajó elé. Ófelsége Pietri miniszterrel és a francia flotta parancsokával motorcsónakon érkezett a kikötőbe, ahol Barthou külügyminiszter és más előkelőségek várták. Ófelsége a kikötőben autóra szállt. Mellette Barthou külügyminiszter, szemben velük Georges tábornok. A következő kocsiiban Pietri tengerészeti miniszter, Jevtics külügyminiszter és Szpalajkovics párisi jugoszláv követ, a harmadikban Emile Naggiar beogradi francia követ, a többiekben pedig a kíséret többi tagja ült. A király autója a tömeg ünneplése közben haladt a Rue Cannabieren. Abban a pillanatban, amikor Ófelsége gépkocsija a tözsde elé ért, a gyalogjárók között hirtelen zürzavar támadt. Egy ember áttört a kordont és az autó felé rohant. Az az alezredes, aki lovon kísérte a gépkocsit, amikor az ismeretlent észrevette, megfordította lovát, de a merénylő ekkor már felugrott a gépkocsi lépcsőjére, ahonnan három lövést adott le Ófelségére — két lövés Alekszandar királyt, egy pedig Barthou külügyminisztert érte. A kísérő alezredes kardjával kétszer a merénylőre sujtott, aki erre a földre zuhant.

Jeftics külügyminiszter nyomban Ófelsége autójához sietett, amelyben Ófelsége, Barthou külügyminiszter és Georges tábornok feküdtek súlyosan sebesülten. A tömeg rávetette magát a merénylőre és súlyosan bántalmazta. Ófelsége ekkor már agonizált. A prefekturán a prefektus nagy dolgozószobáját betegszobává alakították át. Ófelségét a szobában levő kerevetre fektették. Alekszandar király lehuny szemmel feküdt. A segítségül hívott marseillei professzorok két katonaróvossal együtt még egy utolsó kísérletet tettek életben tartására. Injekciókat adtak Ófelségének, a szívébe is adtak injekciót, a nagy vérvesztés azonban elgyöngítette a szívet és Ófelsége kiszenvedett. Utolsó pillanatban Jeftics külügyminiszter vette kezébe a király kezét, hogy érverését vizsgálja. Szpalajkovics követ pedig Ófelsége felé hajolva a király utolsó szavait igyekezett meghallgatni. Ófelsége utolsó szavai ezek voltak:

„Örizzétek Jugoszláviát!”

Ezután lassan még néhányat lélegzett és kiszenvedett. Amikor az orvosok a halál beálltát megállapították, a szobában mély csend támadt. Mindenki lehajította fejét és a jelenlevőknek könny gyűlt a szemébe. Szpalajkovics követ a nagy csöndben a következőket mondta:

Ófelsége Alekszandar király meghalt. Nyugodjék békében. Éljen Ófelsége II. Petar király.

Félórával Ófelsége halála után, Jugoszlávia nagy barátja Barthou francia külügyminiszter is kiszenvedett. A merénylő golyója Barthou balkezén az ütőeret szakította át és a nyomban végrehajtott műtét nem járt sikerrel.

Ujabb véres harcok előtt

A Népszövetség határozata elmérgesítette a helyzetet — Részletgyőzelmeket arattak az abesszin csapatok — Nem lehet elzárni a Suez-csatornát

Anglia várja Mussolini békeajánlatát

Az olasz—abesszin háboruszkodás első szakasza hétfőn lezárult. Az olasz csapatok véres küzdelemben elfoglalták Aduát, s mint olasz forrásból jelentik, a vezérkar várakozási időt rendelt el.

A világháború idejéből jól tudjuk, hogy a vezérkarok által bejelentett „várakozási idő” vagy „a csapatok átszervezése”, a „had-sereg egyes részeinek átesoportosítása”, csaknem minden esetben más egyéb törekvést is jelentett. A körülmények azt igazolják, hogy az olasz vezérkar által elrendelt „várakozási idő” sem kizárólag stratégiai jellegű.

Az olasz diplomácia a várakozás álláspontján

A Népszövetség hatos bizottsága — mint jelentették — hétfő délutáni ülésén megállapította, hogy a háboruszkodást Olaszország kezdte, s viselni tartozik az ezzel járó felelősséget. A Népszövetség további tennivalója, hogy a Tanács elé terjeszti elbírálásra a hatos bizottság jelentését. A Tanács ma délután 5 órakor ül össze, s alig kétséges, hogy

elfogadja a hatos bizottság jelentését.

Római jelentés hírül adja, hogy az olasz közvéleményben nem okozott különösebb

meglepetést a hatosbizottság döntése. A bizottság megállapítása — hangoztatják olasz diplomáciai körökben — előrelátható volt. Amde

a döntés még nem jelenti azt, hogy Olaszország kilép a Népszövetségből.

Olaszország mindaddig tagja marad a nemzetek szövetségének, amíg a semleges államok olyan gazdasági rendszabályokat nem alkalmaznak, amelyek a katonai rendszabályok jellegével azonosak. Ha ez bekövetkezik, úgy természetesen pillanatig sem késik Olaszország kilépése a Népszövetségből.

Eden: Egyelőre nincs szükség megtorlásra

A Népszövetség hatos bizottságának döntése után Eden lord angol főmegbízott a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy a Népszövetség alapokmányának rendelkezései alapján, a most létrejött határozat az egyes államokat feljogosítja arra, hogy megtegyék azokat a rendszabályokat, amelyeket a határozatok végrehajtása céljából szükségesnek tartanak. A legcélszerűbb azonban, ha semmiféle akciót nem indítanak. Erről csak akkor lehet szó, ha az ugynevezett koordinációs bizottság közös tervet dolgoz ki.

Az első feladat az európai bonyodalom elhárítása

A Népszövetség hatos bizottságának határozata és az olasz—abesszin hadviselésben beállott viszonylagos nyugalom általában kedvező hatást keltett a külföldön.

Párisban nem látják tisztán az olasz hadvezettség célkitűzését.

Aggodalommal állapítják meg, hogy Adua elfoglalása nem hozta meg a remélt megnyugvást.

A Matin szerint az első feladat az európai bonyodalom elhárítása. Az esetleges hosszú hadjárat olyan eseményeket idézhet fel, amelyek következményei beláthatatlanok. A francia sajtó általában

történelmi jelentőségűnek tartja Genf hétfői állásfoglalását.

A Petit Parisien szerint a Népszövetség alapokmányának megsértését tulságos szigorral állapították meg, hiszen lényegében csupán gyarmati ellentétéről van szó.

Laval hozzájárult ugyan a hatos bizott-

ság jelentéséhez — írja a lap — és ezzel teljesítette az alapokmány iránti kötelezettségét.

az „igen” szót azonban sajnálkozással mondotta ki,

mert olasz barátainkat, fegyvertársunkat és fajtestvéreinket sújtó intézkedéshez kellett csatlakoznia. A népszövetségi alapokmány diadalmaskodott tehát, úgyhogy a Népszövetségnek most már nincs más feladata, mint a békének minden eszközzel való fenntartása.

Béketárgyalások?

Az angol sajtó az olasz hadsereg áduai sikerével foglalkozik. A lapok elismerik az áduai előnyomulás fontosságát, de hangsúlyozzák, hogy

Mussolini béketárgyalásokat kezdene olyan alapon, hogy Olaszország részben, vagy egészben megkapja Aduát és Tigre tartományt. Angol hivatalos körök nem ellenzik a tárgyalásoknak ilyen alapon való megkezdését de hangsúlyozzák, hogy ehez a népus beleegyezése szükséges. Grandi londoni olasz nagykövet az utóbbi napokban háromszor is járt az angol külügyminisztériumban.

Grandi hírszerítője, hogy Olaszország hajlandó hozzájárulni a tengeri haderők korlátozásához, amiről eddig hallani sem akart.

A párisi Matin nemsok reményt fűz a béketárgyalások megkezdéséhez, mert a Népszövetség hatos bizottságának határozata növelte Olaszországnak a Népszövetséggel szemben érzett ellenszerejét.

Az amerikai nagytőke a semlegesség ellen

Washingtonból jelentik, hogy Roosevelt elnök semlegességi nyilatkozatát az amerikai közvélemény vegyes érzelmekkel fogadta. A kikötőfejlesztő értekezlet, amelyhez valamennyi hajózási vállalat tartozik, éleshangú levélben

követelte a semlegességi nyilatkozat azonnali visszavonását, mert Amerika semlegessége súlyosan károsítja az amerikai gazdasági érdekeket és a kikötő forgalmát.

Borah szenátor viszont rádióbeszédében óva intette Amerikát a ravasz és veszedelmes külföldi propaganda ellen, amely háboruba igyekszik keverni Amerikát. A sze-

Adua korántsem Sedán és a támadás nehézségeit tulajdonképpen csak most kezdődnek a kedvezőtlen hegyi terepen.

nátus tagjai is csatlakoztak Roosevelt semlegességi nyilatkozatához és hangsúlyozzák, hogy

a békének még mindig nagyon olcsó ára az ötvenmillió dollár veszte

Nagy feltűnést keltett a Morning Postnak az a híre, mely szerint diplomáciai körökben arról a lehetőségről beszélnek, hogy

amennyire az olaszok amerikai kereskedelmi forgalma becsülhető. A szenátus a semlegesség megóvását szolgáló intézkedések szigorú alkalmazását követeli.

Az abesszinok is beismerik Adua és Adigrat elvesztését

Addis-Abeában hivatalos jelentést adtak ki arról, hogy az olaszok az északi fronton elfoglalták Aduát és Adigratot, délen pedig Gerloguhit, amely kétszáz kilométerre van Olasz-Szomáli határától, Ogaden tartományban. Az addis-abebai hivatalos jelentés szerint az abesszin csapatok parancsot kaptak, hogy mindkét fronton vonuljanak vissza és ne vegyék fel a harcot. Volkait tartományban, Abesszinia északkeleti részében folytatódnak az olasz támadások.

Az olasz hivatalos jelentés szerint, tévesek azok a hírek, hogy az abesszinok visszafoglalták volna Aduát. Az Adua körüli harcokban az abesszinok heves ellenállást fejtenek ki.

Harcias hangulat Addis Abeában

Londoni lapok addis-abebai tudósítóinak jelentései szerint, Abesszinia fővárosában igen harcias a hangulat. Amikor október 3-án a katonák előtt felolvasták Sejum Ras

táviratát, hogy az olaszok bombázzák Aduát és Adigratot, a katonák kirántották késeiket, kardjaikat és így kiáltottak a császári palota erkélyén megjelent népus felé:

„Halál az olaszokra!”

A császár megköszönte a katonák üdvözlését és a következő beszédet intézte hozzájuk:

„Boldog vagyok, hogy késekkel, kardokkal és puskákkal láttak benneteket. Nemcsak én, hanem az egész világ tud-

ja, hogy legyőzitek az ellenséget. Legyetek készek menjetek az ellenség elé és harcoljatok a síkságon és hegyeken egy-egy ellen, kettő-kettő ellen, öt-öt ellen. Ne viseljétek fehér ruhát és ne csoportosuljatok, mint eddig. Rejtőztek el, támadjatok váratlanul, viseljétek gerilla háborút, löjjetek és gyilkoljatok: ma megkezdődött a háború. Menjetek előre a győzelem felé."

A párisi „Intransigeant“ addis-abebai jelentése szerint az abesszin csapatok továbbra is nagy számban menetelnek a veszélyeztetett határok felé. Ras Getacu, a volt párisi abesszin követ elindult Rafából 50.000 katona élén. A déli fronton az abesszinek körülzárták az Ual-Ual-nál levő olasz állomást. Ez az abesszin csapatmozdulat már tegnapelőtt kezdődött. Amióta az abesszinek ezen a területen körülzárták az olaszokat, nincsen semmi hír erről az olasz állomásról.

Az abesszin császár október 12-én körül indul a frontra, valószínűleg a Desia körüli terepre megy.

Abesszinia középső részén és északon már szép az idő, Ogaden tartományban azonban még tart az esős évszak.

A Reuter iroda addis-abebai jelentése szerint ott kedvezően ítélik meg a helyzetet.

Az olaszok Axumot is megszállták

Abesszin hivatalos jelentés szerint az olasz csapatok Axumot is megszállták és ezzel az Adigrat—Ádua—Axum közötti terület teljesen birtokukba került.

Római lapok szerint az olaszok a keletafrikai harcok első szakaszát lezárták és mindenhol elérték a kitűzött vonalat. Bizonyosra veszik, hogy az olasz főparancsnokság, még mielőtt a további előnyomulásra utasítást adna ki, pihenőt tart főleg azért, hogy a katonai mérnöki csapatok az elfoglalt területeken utakat építhessenek és ezzel lehetővé tegyék a további előnyomuláshoz szükséges előfeltételek megteremtését. Az olasz front jelenleg hatalmas hegylánc előtt áll, amelynek szélén az Amaugher hegy van. Itt csoportosították a legerősebb abesszin haderőket. Az olaszok épen ezért most sietve utakat építenek, hogy az élelmiszer és muníció utánpótlás ne szenvedjen hiányt. A hadsereg mögött haladó több ezer bennszülött munkás éjjel-nappal dolgozik az utak készítésén.

A londoni lapok katonai szakértői azt írják, hogy az olaszok első sikereit nem szabad tulbeesülni. Temperle tábornok a „Daily Telegraph“-ban azt írja, hogy az olaszok minden valószínűség szerint néhány napig nem folytathatják az előnyomulást, amíg rendbe nem hozzák az utakat, hogy az utánpótlást biztosítsák. Ezenfelül meg kell tisztítani a bandáktól az eddig megszállt területeket, mert ezek a bandák igen nagy veszélyt jelenthetnek az olasz csapatoknak.

Temperle tábornok azon a véleményen van, hogy az olaszok csak ezután kerülnek majd szembe az abesszin főcsereggel.

Ujabb offenzíva lesz az északi fronton

Az olasz főparancsnokság erősítéseket küldött az északi frontra, ahol újabb offenzíva készül. Az olasz repülőgépek már munkába léptek és több helységet bombáztak. Az abesszin csapatok itt Sejum Ras parancsnoksága alatt a Makale és Axum közötti területen állnak.

Az olasz előőrsek állandóan harcban állanak itt az abesszin csapatokkal, főleg kisebb csoportokkal, amelyek nyugtalanítják az olaszokat. Tigre tartomány hegyeiben állandó összecsapások vannak a kisebb csoportok között. Az Adigradtól délnyugati irányban előnyomuló harmadik olasz hadsereg heves

Olasz-angol háború esetén . . .

A kairói „El Ahram“ című lap jelentése szerint az Egyiptomban levő angol főbiztos azt a kérést intézte az egyiptomi kormányhoz, hogy angol-olasz háború esetén közvetlenül vagy közvetve angol parancsnokság alá helyezték az egyiptomi vasutakat, hadsereget, földmívelést, kikötőket, repülőtereket és utakat. A lap szerint Nesim pasa miniszterelnök elutasította ezt a követelést azzal, hogy az angol lemond, ha Nagybritánia továbbra is kitarthat követelése mellett.

A császár környezete szerint a császár hangulata is igen jó.

A külföldiek véleménye szerint viszont nincsen semmi, ami igazolná ezt az optimizmust.

Az abesszinek a harcban különböző fortélyokkal élnek, így az elefántfogásnál használt vermeteket is felhasználják. Azokon a területeken, amelyeken az olaszok előnyomulnak, vermeteket ásna, amelyeket fűvel és gallyakkal befödnek. Egy ilyen verembe négy olasz katona esett be, akiket az abesszinek a helyszínen agyonlőttek. A délnyugati fronton Gerlogubi bombázása alkalmával 40 abesszin katona halt meg.

Addis Abebai jelentés szerint az abesszin fővárosban tíz léghárító ágyút állítottak fel, ezenfelül hét bombamentes fedezéket építettek, hogy légi támadás esetén ide menekülhessen a lakosság. Amerikából 48 gépfegyvert várnak, amelyek az Angol—Szomaliban levő Berbera kikötőn át érkeznek Abessziniába. Az Abessziniába irányuló fegyverszállítás megakadályozása céljából utasítást kaptak

az Angol—Szomáli partjánál cirkáló olasz cirkálók és torpedórombolók, hogy az összes hajókat előzőkenyen vizsgálják át, nem szállítanak-e fegyvert Abessziniának.

ellenállásra akadt, de sikerült az abesszineknek súlyos veszteségeket okozni és azokat visszavetni.

Az olaszoknak Keletafrikában 27 repülőosztály van, ami 300 repülőgéppel felel meg. E gépeknek csak egy részét használták fel az eddigi harcokban. A keletafrikai repülőgépek nem a legújabb típusúak.

A „Corriere de la Sera“ Amarában levő tudósítója jelenti, hogy

az abesszinek két erős oszlopot állítottak össze és ezek most erőltetett menetben vonulnak Desia ellen, ahol megvárják az abesszin császárt. Az abesszin császár megjelenése ezen a harcvonalon azt a benyomást kelti az olaszokban, hogy az abesszinek párhuzamosan két vonalon veszik fel a harcot. Az olasz értesülések szerint Desiát igen jó utak kötik össze Harraral és Diredával.

Róma ünnepel

Hétfőn este Rómában nagy ünnepségeket rendeztek Ádua este alkalmából. Az uccákon hatalmas néptömeg gyűlt egybe és zászlók, meg különböző felirású táblák alatt vonult fel. A tömeg jelszava ez volt: „Ma Ádua, holnap Addis Abeba“. A korszón gőrgőtűzet gyújtottak és a nép énekelve, tapsolva vonult végig az uccákon. Különösen a Via del Impero uton, a Venezia és Colonna téren volt nagy tömeg. A tüntetések alatt semmiféle incidens nem fordult elő.

ALBUS

TERPENTIN-SZAPPAN

minden napra — minden fehéreműhöz!

Ujabb olasz csapatok indultak Keletafrikába

A nápolyi kikötőből a „Quirina“ és „Gang“ gőzösök 2.000 tiszttel és katonával Messina irányába, elhajóztak. A hajón van Botai, Róma kormányzója is.

Az olasz kormány 337 millió lira hitelt szavazott meg, hogy ebből az olasz haditengerészet részére új nafta raktárt építsenek.

Axum a koronázó város

Axum városa, amely 2.000 méter magasban fekszik, történelmi szempontból Abesszinia legfontosabb helye. Itt őrizték a császári koronát és itt koronázták meg Abesszinia mindenkorai császárait.

Az olaszok előnyomulása során hatalmas munkát fejtenek ki a munkásosztagok is. Öt nap alatt 30.000 munkás 50 kilométer hosszú új utat épített, folyókon át vashidakat építettek és több kórházat állítottak fel.

Abesszin ellentámadás

Addis-Abebaból jelentik: A legújabb harc-téri jelentések szerint Sejum Ras parancsnoksága alatt álló

abesszin csapatok a Deca-Smaca-Alela vonalon sikeres ellentámadást vezetnek az olaszok ellen Eritrea irányában. Kasa Ras parancsnoksága alatt 80.000 katona a Sedit folyó felől nyomul előre Eritrea határa felé.

Hivatalos abesszin jelentések szerint Eritreából sok bennszülött katona szökik át Abessziniába. A bennszülöttek nemcsak fegyverüket, hanem gépfegyvereket is magukkal hoznak.

Sejum Ras sürgönyileg jelentette Addis-Abebabá, hogy az eddigi harcok során

egy ezredet és 30 olasz tisztet ejtett foglyul.

Haile Szelasszie császár utasítására az olasz foglyokat nem hozzák a fővárosba, mert a lakosság igen elkeseredett az olaszokkal szemben.

Rómába érkezett olasz jelentések viszont arról számolnak be, hogy az olasz csapatok egész Tigre tartományt megszállták és

Tigre kormányzója Sejum Ras menekült az olaszok elől. A három olasz hadsereg között, amelyek Eritreából indultak ki, létrejött az összeköttetés.

Az olasz katonák hangulata igen kitűnő és ugyancsak ezt jelentik a Vörös tengeren levő hajókról is. A tengeren jelenleg 25.000 katonát szállítanak Eritreába. Massaua kikötőjét olaszok úgy rendezték be, hogy ott naponta 3000 embert és 3000 tonna anyagot tudnak kilhajózni.

3- dinár 1 tubus

Soadont-fogkrém

a SOA-drogériában

Az olaszok Tigreban új dinasztíát akarnak trónra ültetni. Az olasz repülők Tigre felett röpcédulákat szórnak le és hűsre szólítják fel a lakosságot.

Nem lehet elzárni a Szuezi-csatornát

Párisból jelentik: A Szuezi csatorna társaság tegnap igazgatósági ülést tartott Párisban. Az ülésen megállapították, hogy

a Szuezi csatornát nem lehet elzárni és nem lehet felemelni Olaszország csatorna illetékét sem.

Két egyezmény van ugyanis érvényben, amely lehetetlenné teszi úgy a csatorna elzárását, mint az illeték felemelését.

Addis-Abebaból jelentik, hogy már készen áll a karaván, amely a császárt a frontra szállítja. A császár valószínűleg 12-én, vagy 13-án indul utnak.

Mükedvelés

Nagy sikert aratott a „Sárga csikó” Csantaviren

A népszínmű mükedvelői diadalutjának legutóbbi állomása most vasárnap Csantavir volt. A csantaviri kütünő iparosmükedvelő gárda zsufolt nézőtér előtt előadta a Sárga csikó című klasszikus magyar népszínművet. Az előadáson meglátszott, hogy a jóhírű mükedvelőgárda gondosan készült reá. Különösen a kifogástalan szövegtudás érdemel dicséretet és állítható követendő példának számos városi mükedvelő elé, azonban az érzések és indulatok precíz megjátszása sem hagyott maga után bácskai mükedvelői viszonylatban kívánni valót. Különösen elismerésméltó ez a fejelemezett teljesítmény akkor, ha meggondoljuk, hogy az iparosmükedvelők tulajdonképpen külön rendező irányítása nélkül készültek fel az előadásra.

A vasárnapi előadás szereplői között első helyen Kiss Csepegi Ignácot, a régi rutinos mükedvelőt kell kiemelni, aki testére szabott szerepét elsorávan játszotta meg. Horváth Boriska, Szerenesei János, Palkovics Reginka, Dankó István, Oláh Gyula, Palkovics Lajos és Gubena Imre a főbb szerepekben szintén teljesen kifogástalan alakítást nyújtottak. Horváth Boriska és Dankó István kedvesen előadott magyar nótaszámait a közönség lelkes nyíltszíni tapsal honorálta. A többi szereplők — Molnár István, Molnár Dezső, Németh Gyula, Kuczor András, Forgó Ferenc, Begyik Bözsike, Bokor Karolin, Szmolenszki Irma, Kovács István, Szabó Béla, Begyik Mariska, Radák Vilmos, Vigh Ferenc, Dudás György, Forgó Antal és Czakler Jenő — szintén hibátlanul illeszkedtek az előadás keretébe. Lipostyák József sugó is jól végezte munkáját.

A népszínmű előtt a Saran című Zmaj Jovan Jovanovics egyfelvonásost adták állományban. A mulatságos vigjáték főszerepét Petrov M. ösztönös művészettel játszotta meg, de a többi szereplők is Vrsajkov J., Jovanovics P., Petrovics S., Petrovics V. és Vrsajkov M. jó alakítást nyújtottak.

BEOGRADI ÉRTEKTÖZSDE

Devizák: kínálat—kereslet dinárokbán

Beograd, október 8. — Amszterdam 296990—295530, Berlin 176990—175608, Görög bónok 3170—31, Bécs 86933—85933, Brüsszel 74317—73811, Zürich 143129—142422, London 21596—21391, London magánklíring 23680—23520, Milánó 35901—35593, Newyork ék. 437668—434037, Newyork kábel 439868—436237, Páris 28969—28825, Prága 18230—18119, Madrid 570 p.

Alampapírok: 2 és fél %-os ratna šteta, 356—55, 7% slab. kölcsön Párisban 80, 7% beruházási kölcsön 80.50—80, 4% agrár kölcsön 45, Agrár bank 228.50—26.50

Rendelet a földművesek védelméről

Az új rendelet pontos szövege

II.

3. Az évi kamat maximumába be kell számítani az összes mellékes fizetéseket is, amelyekre az adós kötelezettséget vállalt, a kamatfizetés mellett, ide tartozik a provízió, a konvencionális büntetés, rezsiköltség stb.

4. A kamatokat az adós egyszerre fizetheti, vagy minden évben részletben, amint számára a legalkalmasabb. Kivételt képeznek ez alól a pénzügyintézeteknél, a bankárüzleteknél fennálló váltóadósságok, amelyek kamatait az adós két negyedévi részletben fizeti minden évben, még pedig akkor, amikor ő akarja. A tőke első részletét az adósnak legkésőbb 1936 november 15-ig kell kifizetnie, a többi részleteket pedig minden évben legkésőbb november 15-ig. A hosszulejárati amortizációs jelzalog-kölcsönöknél az adós olyan részletekben törleszt, amint szerződésileg megállapodtak.

5. Az adósság tőkéjéhez, amilyen összegű ez 1932 április 20-án volt, hozzászámítják az 1933 november 23-ig fizetendő és nem elévült kamatokat még pedig az 1932 április 21-től 1933 november 23-ig terjedő időre, ha nem lépik túl az 1932 április 19-én kelt földművesvédelmi törvény 3. szakaszának 1—3 bekezdéseiben megengedett kamat magasságát és az 1934 november 16-tól 1935 november 15-ig esedékes kamatokat, ha nem lépik túl az 1934 augusztus 3-án kelt Uredba 3. szakaszában, valamint az 1934 augusztus 3-i Uredbának 1935 február 2-án kelt kiegészítő rendelkezéseiben előirt magasságot. Az adósság tőkéjéhez hozzászámítják az 1933 november 23-ig jogerősen megítélt bírósági és végrehajtási költségeket, azután a biztosítási prémiumot, közjárulékokat, telekkönyvi bejegyzéseket, valamint összes többi fizetéseket, amelyeket a hitelező fizetett az adós helyett. Az így megnövekedett adósság tőke ugyanazt az elsősségi jogot élvez, mint az eredeti jelzalog vagy bekebelezett adósság.

6. Az a hitelező, aki 1932 április 20-tól kezdve a földmivestől az ötödik bekezdésben előirtnál nagyobb kamatot szedett be, ezt a többletet a tőke törlesztésére köteles írni.

7. Váltóadósságoknál a 4. bekezdés értelmében a tőke és kamat fizetése mellett új váltókat is kell adni, még pedig ugyanazzal az aláírással, amely az eredeti váltón volt, vagy ha ez nem lehetséges, akkor teljesen hasonló értékű aláírással. A pénzügyintézeteknek és bankárüzleteknek három hónapi lejáratú kell új váltókat adni, ha a földművesre kedvezőbb határidőben nem állapodtak meg, a többi hitelezőknek pedig egy éves határidőre kell váltót adni, mindíg az előbbi váltó lejáratától számított naptól kezdve. Ha az adós ezt nem teszi meg, a hitelezőnek jogában áll a váltóadósságot perelni, míg az adósnak joga van a perlés közlésétől számított tizenöt napon belül új váltót adni, de az óvatlási és perlési költségeket készpénzben kell lefizetnie. Ha az adós az új váltón saját akaratából kiengedi az egyik aláíróit és nem gondoskodik más hasonló hitelképességű aláíróról, akkor ezt a váltót úgy lehet venni, mintha nem is adták volna ki. Ha az eddigi aláíró megtagadja az új váltó aláírását és az adós nem talál megfelelő aláíróit, a hitelezőnek el kell fogadnia a váltót a többi aláírással de joga van a váltóadósságot attól követelni, aki megtagadta a váltó aláírását és e célból visszatarthatja a régi váltót. Ebben az esetben a többi aláíróit védi a földművesvédelmi rendelet a regresz követeléstől. Az új aláírás jószágának megállapítása ügyében az egyik vagy másik fél kérelmére az illetékes bíróság perenkívüli eljárással hoz határozatot.

8. A már perelt, de ki nem fizetett váltókat az adósok kötelesek szabályszerűen

kézbesített írásbeli felhívástól számított harminc nap alatt kicserélni, azokat a váltókat pedig, amelyek a bíróságnál a földművesváltók lejáratának és perlésének a meghosszabbításáról szóló és 1933 május 19-én megjelent, valamint az 1934 május 11-én megjelent és a földművesváltók elévülésének megszakításáról szóló rendelet, valamint az annak módosításáról szóló 1934 december 12-i rendelet szerint előirt jegyzékbe vannak felvéve, kötelesek a hitelezők szabályszerűen kézbesített írásbeli felhívásától számított harminc nap alatt új váltókkal kicserélni. Az az adós, aki ezt elmulasztja, elveszti azt a jogát, hogy az ezen rendeletben előirt védelmet igénybe vehesse. A 7. pont rendelkezése itt is megfelelően alkalmazandó. Az új váltó elfogadásával a hitelező nem veszti el a már korábban végrehajtás útján szerzett jogát. Azokat az adósokat, akik elvesztették az 1934 augusztus 3-i védelmet, mert a rendelet 7. és 8. szakaszában előirt és az 1935 február 2-i, valamint az 1935 június 15-i és az 1935 augusztus 26-i rendeletben előirt azon kötelezettségüknek, hogy új váltót adjanak, eleget nem tettek, a jelen rendelet szerint védelem nem illeti.

9. A kezes, illetőleg egyetemleges adós, ha nem is földműves, a földművesfőadós és a földműves egyetemleges adós tartozásaiért egyformán szavatol. Nem tekintendő egyetemleges adósnak a földműves hitelezője, aki földművesváltó alapján váltóadóssá akként, hogy azért a váltóért kötelezettséget vállalt.

10. Ha a hitelező nem fogadja el az adós által a jelen szakasz 4. pontjában előirt összeget és a 7. és 8. pontban körülirt váltót az adós ezt az összeget, illetőleg váltót annál a járásbíróságnál, amelynek a területén tartozik kötelezettségeit teljesíteni, letétbe helyezheti. A letétbehelyezés jogosultságáról a jelen rendelettel szabályozott azon bíróság dönt, amely a viták elintézésére illetékes.

11. Ha az adós a kamatot, vagy pedig az évi részletet az esedékességtől számított harminc nap alatt nem fizeti, a hitelezőnek joga van követelését végrehajtási uton behajtani. Az az adós, aki három egymásután következő részletet nem fizet, vagy a hitelező követelését három ízben végrehajtási uton hajtja be, elveszti az ezen rendeletben szabályozott védelmet.

12. Ha a védett földművesek tartozásairól záloglevelek adtak ki, azoknak a lejáratát, amennyiben korábban volnának esedékesek, meghosszabbítatik a jelen szakasz 1. pontjában körülirt fizetési határidőig.

4. szakasz. 1. E rendelet előírásait nem alkalmazzák a mezőgazdasági szövetkezetek és szövetségeik követeléseire, de mind ezen intézmények a védett földművesektől úgy hajthatják be követeléseiket, amint ezt szövetségeik, illetve a földműves hitelek szövetkezeteinél bánágsági szövetkezeik előírják, a szövetségeket pedig a főszövetség, illetve a földműves hitelek bánágsági szövetkezeteiért az országos szövetség. Ezeket a rendelkezéseket a földművelési miniszternek kell jóváhagyni.

2. A szövetkezetek földműves tagjai, szövetkezeteikkel szemben e rendelet ötödik szakaszának előírásait vehetik igénybe, ha ezt megengedi az a szövetkezeti szövetség, amelynek tagja a szövetkezetük. Ebben az esetben az ötödik szakasz második bekezdése érvényes a szövetkezetekre.

3. Azok a szövetkezeti tag-földművesek, akiknek az illetékes szövetkezeti szövetség megengedte, hogy a szövetkezettel szemben e rendelet kedvezményeit élvezzék, a szövetkezetnek 4.5 százalék kamatot fizetnek.

4. A földművesek adósságait, amelyekkel szövetkezetnek tartoznak, az összes adósságba számítják be tekintet nélkül arra, hogy e rendelet szerint fizet-e vagy sem.

(Folytatjuk)

Több hétig tartó főtárgyalásra van kilátás az Ada-Móli Takarékpénztár hamis bukásának bűnperében

A szubotikai törvényszék 100 tanut idézett be a főtárgyalásra, amely kedden kezdődött

Dr. Radulics Szevén hármast büntető tanácsa előtt kedden kezdték meg a szubotikai törvényszéken az ada-móli takarékpénztár hamis bukási bűnperének főtárgyalását. A bűnpernek hét vádlottja van, kettő időközben meghalt és ellenük az államügyész elejtette a vádat. A tárgyalás előreláthatólag több hétig is tart, mert 100 tanut kell kihallgatni és a főtárgyalás első napján az elsőrendű vádlottal csak néhány vádpontig jutottak el.

A tárgyalás megnyitása után dr. Raskov Masa államügyész felolvasta a 28 gépelt oldalra terjedő vádiratot, amely az Ada-móli takarékpénztár egykori igazgatóját dr. Wolf Béla ügyvédet és az igazgatóság tagjait hamis bukással vádolja. A vádirat szerint a csődbejutott pénzüzetet könyveik hamisan vezették, hogy ezzel megtevéssék a hitelezőket. Az államügyész kilencvennégy vádpontban foglalta össze azokat a bűncselekményeket, amelyeket a vádlottak terhére rónak. Dr. Kellert Benő az elsőrendű vádlott védője indítványozta, hogy

a bíróság néhány vádpontot elévülés címén töröljön és a bíróság helyét is adja az indítványnak.

Ezután megkezdtek dr. Wolf Béla elsőrendű vádlott kihallgatását. A takarékpénztár volt igazgatója, aki egy időben vizsgálati fogságban is volt kijelentette, hogy egyik vádpontra nézve sem

érzi magát bűnösnek, mert

a takarékpénztárnál nem történt visszaélés.

A pénzüzetet súlyos helyzetbe került, de senkit sem akartak szándékosan megkárosítani és a könyveket szabályszerűen vezették. A bíróság az egyes vádpontokra nézve kezdte meg dr. Wolf Béla kihallgatását, amelynek során a vádlott igyekezett magát tisztáznia a hamis bukás vádjától. Elmondta, hogy 1920-ban ért vissza a hadifogságból és ekkor vette át apjától a takarékpénztár vezetését. 1929-ig havi 2000 dinár fizetést kapott, amelyet azonban sohasem vett fel, hanem folyószámlája javára iratta. Az igazgatóság több ízben változott igazgatósága idején és a vezetőség tagjai tantiemet kaptak,

a bank azonban már 1927 óta ráfizetéssel működött

és az igazgatóság tagjainak nem jutott osztalék.

Az elnök az egyes könyvelési tételekre vonatkozólag intézett kérdéseket a vádlottnak, aki igyekezett megmagyarázni azt, hogy egyes betétesek követelését miért tüntették fel kifizetettnek. Allitása szerint néhány betétes kérelmére a betéteket folyószámlára vezették át, a bíróság azonban a takarékpénztár könyveiből megállapította, hogy a betétek kifizetését elkönnyvelték ugyan, de sehol sincs nyoma annak, hogy a követelésekről folyószámlát nyitottak.

Harc Bata és Tivar ellen

A kisiparosok is védelmet kérnek

A jugoszláv ipartestületek megbízottai vasárnap Celjen országos értekezletet tartottak, amelyen tüzetesen megtárgyalták a kisiparosok legfontosabb problémáit.

Az értekezleten széleskörű vita után határozatot fogadtak el, amelynek fontosabb részei a következők:

A hatóságok tegyenek meg minden lehetőt a kisiparosok társadalmi biztosítása érdekében.

Tilták meg a Bata, Tivar és többi hasonló nagyipari üzemeknek a munkát,

mert ezek fokozatosan tönkreteszik a jugoszláv kisipart. A kisipar védelmére hozzanak ugyanolyan törvényeket, mint amilyenekkel az eladósodott földműveseket védik meg. Ez annál is inkább szükséges, mert a földművesvédelemmel kapcsolatban a kisipart egymilliárd dinár kár érte. A kisiparosok adósságának kifizetésére adjanak 30 évi halasztást. Ha a kisiparos egyszermind hitelezője is valamely banknak vagy földművesnek, akkor adják meg részére ugyanazokat a kedvezményeket, amelyeket a bankok élveznek. Az 1932 április 20-ig keletkezett iparosadósságok részére 5 százalékos kamatot állapítsanak meg.

A határozatot eljuttatták az illetékes tényezőkhöz.

Amikor a sógor fizeti a tartásdíjat

Erdekes elvi jelentőségű döntést hozott a petrovgradi bíróság, amelyben kötelezte a munkaadót, hogy fizetés nélküli alkalmazottja elvált feleségének tartásdíjat fizessen.

Zagajsin Szilvia noviszádi illetőségű, jelenleg petrovgradi tisztviselő nő válókeresetét adott be férje Ivkovic Petar noviszádi kereskedő ellen. A törvényszék a férj hibájából kimondta a válást és egyúttal

kötelezte havi 150 dinár tartásdíj megfizetésére.

A férj nem fizetett erre az asszony végrehajtást vezetett volt férje ellen. A végrehajtás alkalmával Ivkovic munkaadója Krsztics Alekszandar keres-

kedő, aki különben az elvált férj sógora, kijelentette, hogy

Ivkovic nála fizetés nélküli alkalmazott

és a teljes ellátáson kívül, csak jelentéktelen zsebpénzt kap.

Zagajsin Szilvia ekkor Pavkovic Paja ügyvéd útján pert indított Krsztics ellen és kérte, hogy

kötelezze a kereskedőt a tartásdíj megfizetésére, mert Krsztics igénybe veszi elvált férje munkaképességét

és így kénytelen viselni annak törvényes kötelezettségeit is. A járásbíró magáévá tette a felperes érveit, mert Krsztics annakidején eskü alatt vallotta, hogy Ivkovic munkájáért nem kap fizetést és

kötelezte Krszticsot, hogy sógora elvált feleségének havi 150 dinár tartásdíjat fizessen.

Háromévi börtönre ítélték két noviszádi betörőt

Tárgyalások a noviszádi törvényszéken

A noviszádi törvényszéken Petrovics Bozsidar hármastanácsa kedden három veszedelmes betörő és tolvaj ügyét tárgyalta.

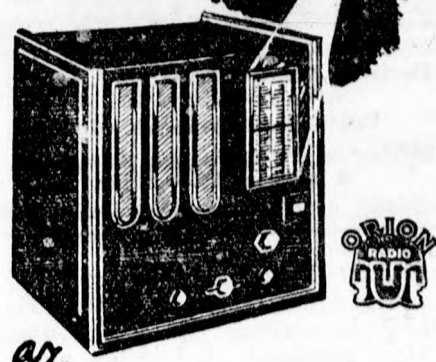
A bíróság először Wolf Lajos fiatal noviszádi cipész és Pelvai József noviszádi asztalossegéd felett ítélezett. Wolf és Pelvai ez év július 21-re virradó éjszaka vakmerő módon betörték Vasziljev Branko noviszádi cipész Kraljica Marija bulváron lévő műhelyébe és elvittek 15 pár cipőt, valamint egy kerékpárt.

A zsákmány értéke összesen 8000 dinárra rugott.

A rendőrség rövid nyomozás után elfogta a tetteseket. A vizsgálat során kiderült, hogy Wolf és Pelvai előzőleg már egész sor betöréses lopást hajtottak végre.

Megállapították, hogy ez év május 5-én Paroski Blagoje noviszádi cipész műhelyéből elloptak egy eszimat, június 24-én pedig alkulccsal kinyitották Wolf Anton szabó műhelyét és elvittek több méter szövetet. Az evangélikus hitközség folyosóján talál-

Könnyen áttekinthető

az **ORION**
344-es

rádio síkskálája. Egy pillanat alatt megtalálja a keresett állomást, rövid-, közép- és hosszuhullámon egyaránt.

Az Orion 44 TUNGSRAM csövekkel van felszerelve

tak egy táskát, amelyet szintén elloptak. A táskában 4500 dinár értékű különböző tárgyat találtak, amely dr. Wagner István orvos tulajdona volt. Május 23-án behatoltak Vukojevics Borivoj lakásába is, azonban ott semmit sem találtak, amit érdemes lett volna elvinni.

A tárgyaláson a két vádlott beismerő vallomást tett. A bíróság

ugy Wolf Lajost, mint Pelvai Józsefet másfélévi börtönre ítélte.

Wolf háromnapos gondolkodási időt kért a felebbezésre, míg Pelvai megnyugodott az ítéletben.

Ugyancsak kedden tárgyalta a bíróság Hill Anton huszéves büntetett előéletű sztari futogi napszámos ügyét. Hill ellen az államügyész az a vádat emelte, hogy ez év július 10-én Schreiber Márton sztari futogi lakóstól

ellopott egy zsebrót,

majd Mantz András noviszádi vendéglőst megkárosította oly módon, hogy a szolgáltatába állott és a rábizott 250 dinárral nem számolt el. A bíróság Hill Antont beismerő vallomása után öthavi és 15 napi fogházra ítélte.

— Bocsári hírek. L. Jánosné fiatal földművesasszony feljelentést tett Sz. Dusan ellen, akit azzal vádol, hogy a Bocsár és Eszter közötti országúton erőszakos merényletet követett el ellene. — Popov Jezdimir bognármester favágás közben a fejszét nagy erővel a bal lábára csapta, úgyhogy súlyosan megsérült. Popovot dr. Kopasz Pál községi orvos részesítette első segélyben. — A község előljárósága felhívja a gazdák figyelmét arra, hogy a kikindai katonai parancsnokságnak 123 katonai szolgálatra alkalmas lóra van szüksége. Bővebb felvilágosítás az előljáróságnál kapható. — Az utóbbi időben sok feljelentés érkezett, hogy lopkodják a kukoricaszárát a földekről. A hatóság gyanúja két szájáni egyén ellen irányul, akiket a mezőőrök tettenértek s valószínű, hogy az eddigi lopásokat is ők követték el. — Hubert Jánosnak egyik háromnegyedholdas szőlőjében a májusi fagy ellenére is 46 mázsa szőlő termett, ami rekordot jelent Bocsár vidékén.

Maliigysói hírek. Sukovics Radoszláv maliigysói igazgatótanítót a saját kérelmére Palicsra helyezték át. — Hajdu Ferencné maliigysói lakosnál 8 kiló szüzdohányt találtak. A vizsgálat megindult. — Fodor Gáspár udvarán vasárnap kigyulladt és elégett a felhalmozott szalma.

HIREK

Reggeli Ujság

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Noviszád, Kralja Petra 30. I. emelet
Telefon 21-37, éjjel 20-58.

Postacsekkszámla: Zagreb, 46.692

Előfizetés ára 1 hónapra 18.- dinár,
3 hónapra 50.- dinár

Megjelenik hétfő kivételével mindennap reggel.

Időjárás: Egész Európában szép idő volt. Jugoszlávia egész területén derült idő uralkodott. A hőmérséklet az északnyugati részen kissé csökkent. A legalacsonyabb hőmérséklet Ljubljánában 6, a legmagasabb Nisben 32 fok volt.

Időjárás: Szép idő várható helyenként kevés felhőzettel, de eső nem lesz. A hőmérséklet lényegesen nem változik.

Vizállás. A Duna Passau és Struden között apad, máshol árad, alacsony vízállás. Noviszádnál tegnap 106 centiméter volt a Duna vízállása. A tegnapielőtti helyzettel szemben 17 centimétert áradt. A Tisza végig apad, igen alacsony vízállás.

Éljen a császár című regényünk folytatása anyagtorlás miatt mai számunkból kimaradt.

Sztanojević Áca a miniszterelnöknél. Sztanojević Áca tegnap korán reggel felkereste Janković Gyura erdőügyi minisztert, utána pedig kilenc órakor dr. Sztójadinović Milán miniszterelnök lakására ment, akivel tíz óráig tárgyalt. Értesülései szerint a megbeszélésen a radikális egység vidéki szervezése került szóba.

A tisztviselők fizetéscsökkentése. A tisztviselők fizetéscsökkentése ügyében sok panasz érkezett a kormányhoz. A panaszok közül több indokolt volt és ezért külön szakbizottság elé terjesztették. A szakbizottság nézetét a miniszterközi gazdasági bizottság elé terjeszti, amely holnap délelőtt tíz órakor tart ez ügyben ülést.

A noviszádi Katolikus Jótékony Nőegylet holnap tartja szokásos teadélutánját. Az egyesület vezetősége kéri a tagokat, hogy a teadélutánon minél számosabban jelenjenek meg.

Prof. Haward, a Columbia egyetem tanára bizonyos ezüstvegyületek tanulmányozása közben megfigyelte, hogy egy minimális ilyen ezüst belső adagolása után undor lép fel a nikotinnal szemben. Ennek a tudománya megállapításnak gyakorlati alkalmazása az AFUMA-pasztillák használata, amelyek teljesen ártalmatlanok és biztosan leszoktatnak a dohányzástól.

Tűzoltónap Noviknezevácon. Vasárnap Noviknezevácon tűzoltónapot rendeztek, amelynek keretében a petrovgrádi Aero-klub Bánát nevű gépe repülőprodukciókat is mutatott be. Délután a knezeváci és az oblicsevói tűzoltók tűzoltást mutattak be a katolikus templom tornyában. Este kitűnően sikerült bál fejezte be a tűzoltó mulatságot.

Díjtalan arcnyászás-tanfolyam. Ha Nivea-krém vásárol követelje a „Siker a Nivea segítségével” című díjtalan ismertető füzetet.

Megloptak egy adatai tanítót. Jeta Antal adatai tanító vasárnap Horgoson volt a szoborleplezési ünnepélyen. Horgoson ismeretlen tettes ellopta Jeta pénztárcáját, amelyben kisebb pénzösszeget kivül fontos iratok voltak.

Súlyos sérüléseket szenvedett egy doroszlóvi gazda. Samu Mihály doroszlóvi gazda feljelentést adott be a hatóságoknál arról, hogy a srpszki mileticsi rendőrség őrizetbevették és olyan súlyosan bántalmazták, hogy nyulc napon túl gyógyuló sérüléseket szenvedett. Samu Doroszlóvról átrándult Mileticre, s a nagyvendéglőben mulatott. A mulatozásról hazatérőben tartóztatta le a rendőrség. Samut békés embernek ismerik Doroszlóvn. éppen ezért érdeklődéssel tekintenek az ügy további fejleményei felé.

Október 15-én lesz Szubotícán a próba gáztámadás. Ivković Ivandekics Iván városelnök elnöklésével a tegnapi tanácskozáson október 15-én állapították meg a szubotícai próba gáztámadás napját. Előzőleg falragaszkokban nyugtatják meg a közönséget és közölnék tájékoztató felvilágosításokat.

Hetvenéves liliumtíró. Stampfer János doroszlóvi lakos a múlt hét végén a lakására csalt egy tizenegy éves árva lányát és erkölcstelen merényletet követett el ellene. A kislány gyámjának feljelentésére a hatóság megindította az eljárást a magáról megfélemedezett hetvenéves szatír ellen.

Női esőkabátok, öszi- és télikabátok, legújabb bécsi és párizsi modellek, kaphatók Fischer I. és fia cégnél, Noviszádon.

Október 16., 17. és 18-án: üzletünk szombaton és vasárnap, 12 és 13-án zárva. Balzel vaskereskedés, Szubotica.

Vásárolt szőlőt is préselnek a bocsári gazdák. Bocsár határában a szőlők az idén 50-70 százalékkal kevesebb termést adnak, mint rendszeren. A gyenge termést a májusi fagy okozta. A bocsári gazdák bortermésük kiegészítése céljából többszáz mázsa szőlőt vettek a padéiaktól, akiknek viszont kitűnő a termésük. A vásárolt szőlő ára 1.30-1.50 dinár volt kilónként.

Szombaton, f. hó 12-én

NAK családi teveszt

a beltéri katolikus kör dísztermében.
Belépődíj nincs! — Tea kötelező!

Szerencsétlenség kukoricaszállítás közben. Súlyos szerencsétlenség történt szombaton Bajszán. Preradov Lázár munkás, aki Madár Lajos bajszai mézárósnál áll alkalmazásban, kukoricát szállított és eközben kocsi-jával egy meredek lejtőn akart leereszkedni. A lejtőn a súlyosan megterhelt kocsi nagy sebességgel gördült lefelé és Preradov a nagy lendület következtében a lovak közé esett. A kocsi keresztül robotott a szerencsétlen emberen, úgyhogy kezelébe eltört. Beszállították a szubotícai kórházba és ápolás alá vették.

Öngyilkos lett a szubotícai gimnázium volt szolgája. Golupszki Milenkó a szubotícai gimnázium volt iskola szolgája tegnap reggel hat órakor a padlásra vezető létrán felakasztotta magát. Mikor észrevették már halott volt. Golupszki az utóbbi időben sokat ivott, adósságokba is keveredett és efeletti elkeseredésében vált meg az élet-től.

A semmitőszék felemelte két gyilkos büntetését. A noviszádi semmitőszék kedden tárgyalta Karavida Zsiva csemetai földműves gyilkossági bűnyűjét. Karavidát a paneszevői törvényszék 1935 június 26-án 10 évi fegyházra ítélte, mert előre megfontolt szándékkal meggyilkolta Sesin Misa idős földművest. A semmitőszék a gyilkos büntetését felemelte 14 évi fegyházra. A semmitőszék ugyancsak kedden tárgyalta Bolesznikov Obrád pavliri földműves gyilkossági ügyét. Bolesznikovot a belacrkvai törvényszék 7 évi fegyházra ítélte, mert meggyilkolta Pavlov Szlavko pavliri földművest. A semmitőszék Bolesznikov büntetését is felemelte 9 évi fegyházra.

Ismeretlen tettes kifosztott egy 83 éves bajmoki asszonyt. Vakmerő rablás történt Bajmokon. Ismeretlen tettes behatolt özv. Sós Antalné 83 éves bajmoki asszony házába és ott a matronát arra kényszerítette, hogy adja át 800 dinárnyi megtakarított pénzét. A rabló keveselte a zsákmányt és a lakásban mindent felforgatott, de több pénzt nem talált. A rablás után az öregasszonyt zsinnyel összekötözték, majd elmenekült. A nyomozás megindult.

Elvesztett egy pár női fekete sevro cipő Noviszádon az Úsztavszka és a Jevrej-szka ueca közötti részen. A becsületes megtaláló jutalmat kap az Úsztavszka u. 18. szám alatt lévő hentesüzletben.

A szubotícai betegsegélyző sikkasztásért feljelentést tett volt végrehajtója ellen. A szubotícai munkásbiztosító hivatal kedden feljelentést tett az államügyészségen volt végrehajtója Horvátszki Béla ellen, akit azal vádol, hogy hivatali működése közben elsikkasztotta a betegsegélyző pénzt.

Székrekedésnél és emésztési zavaró-nál igyunk reggel éhgyomorra egy pohár természetes **Ferenc-József** keserűvizet. Registród Miniszterstva soc. pol. i Nar. Zdr. S. br. 15. 485 od 25. V. 1935. 1594

A sztáramoravícai KIE tisztújító közgyűlése. Vasárnap délután tartotta meg a sztáramoravícai Református Keresztény Ifjúsági Egyesület saját helyiségében tisztújító közgyűlést. A közgyűlést Dévay Lajos díszelnök nyitotta meg, majd felkérte az egyes elnököket jelentésük megtételére. Szigeti Sándor ügyvezető elnök jelentéséből kitűnik, hogy az egyesület igen szép programmal működött az elmúlt év folyamán, a helybeli szegény gyermekek felruházása céljára két nagyszerű előadást is rendezett és két kiránduláson vett részt a KIE csoport. Bálint Liduska pénztárnok jelentésében előadja, hogy az elmúlt év folyamán bevétel volt összesen 5133 dinár, míg kiadás 4964 dinár, a KIE-nek adóssága nincs. A jelentések után, egyhangulag a következő tisztikart választották meg: Díszelnök: Dévay Lajos esperes-lelkész, elnök: Gyarmati Sándor, jegyző: Schumacher János, ügyvezető elnök: Szigeti Sándor, pénztáros Bálint Liduska, helyettes pénztáros: Facsar Lajos, ellenőrök: Hallgató Sándor és Szarka Liduska, könyvtáros: Bordás József, háznagyok Iván Lajos és Bálint Judika, szertáros: Dávid István. Választmányi tagok: Hajdu László, Hajdu István, Kardos Mihály, Matolcsi László, Bundzsák Lajos, Hallgató Lajos, Kerekes Sándor, Beke János, Nemes Juliska, Balogh Etuka, Butor Juliska, Bálint Zsuzsika, Kiss Erzsébet, Kéri Juliska, Sebők Zsófia és Albrecht Katóka.

Október 9., 10. és 11-én üzletünk szombaton és vasárnap, 12 és 13-án zárva. Balzel vaskereskedés, Szubotica.

Sikkasztás miatt vizsgálat indult meg egy szubotícai ismert futballista városi tisztviselő ellen. A szubotícai városi számvéviségén napokkal ezelőtt házi vizsgálat indult meg Marcikics Rémiya városi tisztviselő, ismert futballista ellen, akit 30.000 dinár el sikkasztásával gyanúsítanak. A Reggeli Ujság szubotícai szerkesztője ezzel kapcsolatban kérdést intézett Ivković Ivandekics Iván városelnökhöz, aki kijelentette, hogy még csak házi vizsgálat folyik, amelynek eredménye még nem ismeretes.

Rekordszüret Erdődön. Az idei mennyiségben gyenge szüreti eredmények mellett, szinte hihetetlenül jó termést adott Hegyi Pál erdődi lakos szőlője. A mintegy négy lánca szőlő háromszáz hektoliteren jóval felül termelt. A két lánca kadarka lánconként száz hektónál is többet adott. Érdekes, hogy a rekordtermés mellett a must, illetve bor minőségileg is kitűnő.

Adósgyűlés Beogradban. A beográdi munkáskamarában hétfőn nagy adósgyűlés volt, amelyen Kozsuly nyugalmazott miniszter elnökölt. A gyűlésen 1500 delegátus vett részt az ország minden részéről.

Elítelt belmanasztíri tolvaj. A szombori törvényszék tegnap négy hónapi elzárásra ítélte Baklics István belmanasztíri munkást, aki 1934 februárjában és márciusában tíz lopást követett el.

Noviszádi kishírek. Október 13-án 80 lengyel szövetkezeti tag érkezik Noviszádra, hogy tanulmányozzák a jugoszláv szövetkezeti mozgalmat. A lengyelek a noviszádi szövetkezetek vendégei lesznek. — A noviszádi adóhivatal átköltöztött a vámhivatal eddigi helyiségébe. — A noviszádi rendőrség bejelentési osztályának kimutatása szerint az elmúlt hónapban Noviszádra költözött a belföldről összesen 811 lélek, (447 férfi és 364 nő). Közülük faluról való 591 és városból jött 310. Szeptemberben 375 személy költözött el Noviszádról (213 férfi és 162 nő). — Az iztrai emigránsok egyesületek megbízottai: Noviszádon értekezletet tartottak, amelyen megtárgyalták az emigránsokat érintő ügyeket. — A noviszádi leánygimnázium növendékei kirándulásra mentek kedden. Az alsó osztály tanulói részben Kamenicára, részben Sztrazsilovóra mentek, míg a felsőbb osztályok részint Beogradot, részint Palicot, illetőleg Szlankament látogatták meg. — A Jadranszka Sztrazsa ifjúsága vasárnap a tisztítóthozban mulatságot rendez.

Báeszkogradistái hírek. Vasárnap, október 13-án bibliai tárgyú előadást tartanak a kereszties ifjak egyletében. — Az anyakönyvi hivatal kimutatása szerint szeptember havában a születések száma 9, az elhalálozásé 6, a házasságkötéseké 4.

A reklámautó útja. A szubotícai Gazdasági Hét és Kiállítás reklámautója szombaton reggel elindult útjára és mindenütt, amerre eddig elhaladt, nagy feltűnést és szenzációt keltett. Az uccákon minden községben csoportulások támadtak, mert maga a művészi reklámokkal ellátott gépkocsi is látványosság számba megy, de ettől eltekintve min látványosság megismereni a szubotícai Gazdasági Hét és Kiállítás 28 féle röpcédulájának egy-egy példányát, mert az intézőbizottság a gazdasági hét ideje alatt, október 12-től 20-ig megtérít az utiköltséget és egy napi ellátását mindazoknak, akik valamennyi röpcédulából egy-egy példányt beszállítanak a bizottság irodájába. A 28 féle röpcédula a következő: Balázs J. Jenő, uri divatru üzlet, Barzel vaskereskedés, Deutsch és Polacsek divatru üzlet, Jovics és Miroszavlevics divat- és kézru üzlet, Konrath rádió, Korhec hentesru üzletei, mőru, Kulai szövét, Bratya Kunetz üveg-, porcellán- és diszmőru, Maricsics és Jankovics papírkereskedés, Nada drogéria, Peko cipőüzlet, Réti i drug divat- és kézmőru, Sár Sándorné divatru üzlet, Szentes vaskereskedés (kétféle), Tivar kész ruhaáruk üzlete, Vig könyvkereskedés (kétféle), Zefir emailtábla- és kályhagyár, ezenkívül a Szent Cecília énekar templomi hangversenyének, a BASZK-Zsak labdarugó mérkőzésnek röpcédulái és a Gazdasági Hét és Kiállítás hétféle röpcédulái. A kereskedők, iparosok és vásári árusok sokkal nagyobb számban csatlakoztak az akcióhoz, mint az előző években. A jelentkezéseket már lezárták és csak indokolt esetben vesznek még fel utólag jelentkezőket. A bizottság ezután is felhívja az érdekeltek figyelmét, hogy a város és a villanytelep által nyújtott kedvezményekben csak az akció tagjai részesülhetnek. A reklámautó egyébként tegnap Noviszádon járt, ahol nagy feltűnést keltett és röpcédulákat osztogatott.

Élelmiszer és hasonló üzletekben alkalmazott személyzet orvosi vizsgálata díjtalan. A fertőző betegségek leküzdéséről szóló törvény 35. § előírja, hogy a mészáros, hentes, pék, borbély üzletekben, vendéglőkben, cukrászdákban alkalmazott személyzetet orvosiilag meg kell vizsgálni. Az orvosi vizsgálatot közszolgálatban álló orvosok illetve a munkás biztosító orvosai végzik és pedig a legújabb báni rendelet értelmében ez a vizsgálat ingyenes és csak az esetben kell 20 dináros okmánybélyeget leróni, ha a megvizsgált személy részére orvosi bizonyítványt is állítanak ki.

A sztaramoravicai iparosok figyelmébe. Az Ipartestület ezután hívja fel tagjait, hogy akik az adókiivetés ellen felebezéssel kívánnak élni, a felebezést legkésőbb 23-ig adják be, mert a később jelentkezők kérvényét tárgyalás nélkül visszautasítják.

Rosszul sikerült Grimasz

Igen tisztelt Szerkesztő ur! Nagyon kérem adjon helyet b. lapjában a következő nyilatkozatnak: Grossinger Károly ur vasárnapi nyilatkozatára engedjék meg kijelentésünk, hogy természetesen nem volt szándékunkban senkinek vallásos érzését és érzékenységét megbántani és amennyiben ez akaratunkon és szándékunkon kívül mégis megtörtént volna, kérjük olvasóink elnézését. Mindenesetre hangsúlyozzuk, hogy Grossinger ur véleménye szerint is, ugy a beállítás, mint maga a szándék teljesen ártatlan volt és mielőtt a képet megjelentettük volna, bemutattuk néhány erre hivatott személyiségnek, akik bántó célnak — amely nem is lehetett — nem találtak benne. Nyilatkozatunk közléséért hálás köszönettel vagyunk kész hívük **A Grimasz szerkesztője.**

A nő a házasság előtt

és a házasságban

(Dama pred brakom i u braku)

Híres szaktudósok könyve a szexuális problémákról, nyílt őszinteséggel, minden érett férfi számára nélkülözhetlen. Ára a pénz előzetes beküldése esetén 30.— din., utánvétel 37.— din. Szétküldi: Komercijalni biro, Celje, Cesta na grad 33.

Szubotícai Gazdasági Hét és Kiállítás!

Október 12-16! 20-ig!!

Olcsó árak az összes üzletekben! - Kiállítások! - Hangversenyek! - Sport! - Multságok!

Féláru utazás!

KöZGAZDASÁGI HIREK

Rendeletek

A Narodna Banka felhívást bocsátott ki, amelyben mindenkit felszólít arra, hogy október 15-ig jelentse be nála vagy fiókjai útján azon személyek vagy cégek összes belföldön fekvő értékpapír készleteit (állampapírok, pénztintézetek, cégek és vállalatok részvényeit), akiknek lakóhelye, tekintet nélkül az állampolgárságukra, külföldön van. — A kereskedelmi miniszter rendelete értelmében valamely üzletet az üzletvezető távozásával csakis két hónapig szabad üzletvezető nélkül tovább vezetni. — A pénzügyminiszter 51612-1935. számú rendelete szerint az egyesületek nem kötelesek adatokat rendelkezésre bocsátani tagjaikról az adóhatóságoknak. — A pénzügyminisztérium adóügyi osztályának 9100-1935. számú leirata szerint a következők tekintendők szállítási vállalkozásoknak: fuvarozási, áruszállító, autóbussz, villamos, vasuti, folyam és tengerhajózási vállalatok. A speciálörök abban az esetben, ha mások számlájára saját autóbusszokon egyik helységből a másikba szállítanak árut, számíthatnak a szállítmányozó vállalkozások közé és az adóhatóságok csak az ebből a forgalomból előálló adatokat kérik tőlük. — A kereskedelmi és iparügyi minisztérium 11.42525-1934. sz. rendelete szerint azokban a községekben, ahol nincsenek inas és kereskedőiskolák, a tanoncok a felső elemi osztályokat kötelesek látogatni. — A beográdi börze alapszabályai szerint az engedéllyel rendelkező börzeügynökök a következő díjakat kérhetik: az eladótól és megbízótól 100—100 dinárt minden vagon gabonanemű után 5 vagonig terjedő vásárlás esetében. Öt vagon meghaladó tétel esetében vagononként csak 50—50 dinár jutaleket számíthat fel. Minden vagon korpa és burgonya után mindkét féltől 100—100 dinárt, mindenfajta liszt és dara után 150—150 dinárt, szilva, hüvelyesek, dió, zsír, szalonna, nyers és sózott hús, komló és mindenfajta vetőmag után az áru értékének fél-fél százalékát. Széna, szalma, kender, szén, fa és cirokszalma után az áru értékének egy-egy százalékát mindkét féltől. — A kereskedelmi és iparügyi miniszter 11.20151(U)-1935. számú rendelete szerint minden engedéllyel rendelkező üzlet és műhely saját községén kívül más helységben is nyithat fiókot, mely esetben szakképzett vezetőt kell a fiók élére állítani. Az új fiók megnyitását tartozik az illetékes elsőfokú hatóságnál bejelenteni. — A kereskedelmi és iparügyi minisztérium 11.20405(U)-1935. számú rendelete szerint ipari üzemek készítményeiket más helységben csak személyesen vagy alkalmazottaik (utazóik) útján adhatják el viszontelárusítóknak. Magán személyekhez csak hívásra mehetnek el. — A kereskedelmi és iparügyi minisztérium 11.20371(U)-1935. számú rendelete értelmében vásárok, bucsuk vagy vallási jellegű gyűlések alkalmával ételt, italt, mézeskalácsot, játékokat, háziipari dolgokat, vallásos képeket vagy könyveket és más vallásos tárgyakat stb. minden külön engedély nélkül árusíthatnak, akik e fajta önálló üzlettel vagy iparral rendelkeznek. Az egyes helyeken bevett szokások megítélése kétes esetekben az elsőfokú hatóságra tartozik, mely az ipari és kereskedelmi egyletek véleményét kikérni tartozik. Megjelent a Jugoszlávai Méhészet második száma. A múlt hónapban megindult, hézagpótló új szakfolyóirat második száma, értékes tartalommal most hagyta el a sajtót. Bevezető cikket dr. Grozdanics Szimeon írt

„A méhek életéből“ címmel. Dr. Örösi Pál Zoltán, a kiváló tudós „A lüneburgi kasos méhészek között“ címmel írt rendkívül érdekes cikket. Ugyancsak Örösi dr. tollából jelent meg a méh fulánkja című értékes tanulmány. A nagy fejlődésről tanuskodó folyóirat ezenkívül egész sor értékes és érdekes cikket közöl a méhészet minden ágából. A lap szerkesztőség szívesen küld mutatványszámot. Címe: Tamasko József, Bogojevo.

Noviszádi terményfőzsde

Buza 78 kgos 2% Bácskai Noviszád környéki 155—157.50, Szombor környéki 154—156, közép-bácskai 155—157.50, tiszai uszályból 162.50—163, begai uszályból 160—162.50, felsőbánáti 155.157.50, délbánáti és szerémi 155—157.50, szerémi India környéki 160—162.50, szlavóniai 155—157.50.

Árpa bácskai és szerémi 64 kgos 127.50—130, bácskai és szerémi tavaszi 66 kgos 135—140, bácskai és szerémi tavaszi 68 kgos 150—155, Zab bácskai, szerémi és szlavóniai 120—125, uszályból 122.50—125.

Tengeri bácskai, 97—99, bácskai Szombor környéki 98—100, bácskai december—januára 84—86, bánáti 96—98, bánáti vrsaci paritásban 98—100, szerémi Indiai paritásban 98—100, szerémi száritott Indiai paritásban október—novemberre 94—96, szerémi december—januára 84—86, uszályból 102—104, száritott uszályból október—novemberre 94—96.

Buzaliszti, bácskai és bánáti állomásról nullás g és g 225—245, kttés 205—225, ötös 185—205, hatos 165—185, hetes 145—155, nyolcas 112.50—117.50 szerémi és szlavóniai állomásról nullás g és g 225—235, kttés 205—215, ötös 185—195, hatos 165—175, hetes 145—155, nyolcas 112.50—117.50.

Buzakorpa bácskai, szerémi és bánáti 85—87.50 uszályból jutásúkokban 90—95.

Fehérhab bácskai és szerémi 2% zsák nélkül 270—275.

Irányzat: szilárd.

Főalom: közepes.

Szombori terményfőzsde

Buza, bácskai, Szombor környéki 78 kg. 150—152, felsőbácskai 151—153, szlavóniai 78 kgos 152—154, szerémi 78 kgos 152—154, Tisza, bácskai hajó 158—160, Tisza, bánáti hajó 158—160, felsőbánáti 152—154, esatornai hajórakomány 152—154, begai hajórakomány 157—159, délbánáti 150—152, bácskai tavaszi 67—68 kgos 135—140, baranyai tavaszi 150—155.

Rozs, bácskai vasut 127.50—130.

Zab, bácskai vasut 118—120, szerémi és szlavóniai 118—120.

Árpa, bácskai 63—64 kgos 127.50—130, szerémi 63—64 kgos 127.50—130.

Tengeri, bácskai prompt 96—98, bácskai hajó 101—103, bácskai száritott október—novemberre 90—92, december januára 83—85.

Bab, szokvány 250—265.

Nullás g és g 225—245, kttés 205—225, ötös 185—205, hatos 170—185, hetes 145—155, nyolcas 115—120.

Korpa, prompt. 90—92.

Zsír 10—11.

Irányzat: szilárd.

KÜLFÖLDI TŐZSDEZARLATOK

A dinár árfolyama: Budapest 6.80—7.95, Bécs 5.66—5.70, Páris 52.925—53.325, Berlin 215.00 London 898—901.

Zürich: Páris 202.9 háromnegyed, London 15.06 egynegyed, Newyork 307 egynegyed, Brüsszel 51.90 Milánó 25.03 háromnegyed, Madrid 41.95, Amsterdam 207.525, Berlin 123.50, Prága 12.75, Varsó 57.00, Bukarest 250.

Árak a budapesti terményfőzsdén és határidőpiacon, Budapestről jelentik: A terményfőzsdén a kősztrupiac irányzata szilárd volt. Tiszavidéki buza 16.80, legmagasabb 17.15, felsőtiszai 16.70—17.25, egyéb származású 16.55—17.15, rozs 14.70—14.85, takarmányárpa 16.20—16.50, sörárpa 18.19, zab 17.25—17.40, morzsolt tengeri 15.80—16. A határidőpiacon irányzata szilárd. Buza októberre 16.85—16.87, márciusra 17.35—17.36, rozs októberre 15.24—15.30, márciusra 15.18—15.20, tengeri májusra 15.65—16.68.

—o—

